

فشار قبر چرا؟ و بهائی از آن چگونه؟

یکی از حوادث مهم عالم قبر، «فشار قبر» است.

فشار قبر

یکی از حوادث مهم عالم قبر، فشار قبر، است.

آن گونه که از برخی روایات استفاده می‌شود، فشار قبر برای همه مگر افراد اندکی وجود دارد؛ برای برخی شدیدتر و برای برخی ملایم‌تر است. فشار قبر به منزله کفاره گناهان و جبران کوتاهی‌هاست. قرآن فشار قبر برخی را این گونه توصیف کرده است: «وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا»؛ و هر کس از یاد من روی گردان شود، زندگی (سخت و) تنگی خواهد داشت. البته بعضی از انسان‌ها همچون انبیا و امامان علیهم السلام و نیز مؤمنان از فشار قبر مستثنا هستند. در برخی روایات آمده است که زمین، مشتاق مؤمنان است که در حال حیات بر روی زمین، مرتکب معصیت خداوند نشده و پروردگار خویش را از خود راضی کرده‌اند. زمین، آماده پذیرایی از آنان بوده و برای آن‌ها از مادر مهربان‌تر است و بر چینی کسانی هرگز فشار قبر نخواهد آورد. حتی مؤمنان راستین از اینکه قبض روح شده و پا به منزل جدید گذاشته‌اند، راضی و خوشحالند و خدا و پیامبر و امامان علیهم السلام نیز از او راضی‌اند و فرشتگان به او بشارت می‌دهند: «يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً فَادْخُلِي فِي عِبَادِي * وَادْخُلِي جَنَّاتٍ»؛ و تو ای روح آرام یافته! به سوی پروردگارت بازگرد، در حالی که هم تو از او خشنودی و هم او از تو خشنود است، پس در سلک بندگانم در آی و در بهشتم وارد شو».

منظور از فشار قبر

با دقت در آیات و روایات مربوط به عالم برزخ و عذاب قبر، روشن می‌شود که مراد از قبر، آن گودال کوچکی نیست که انسان را در آن دفن می‌کنند، بلکه مقصود همان جهانی است که انسان پس از مرگ. پیش از برپا شدن قیامت در آن زندگی می‌کند و چون قرار گرفتن در قبر، ملازم و یا سرآغازی برای ورود به آن جهان می‌باشد، واژه قبر در مورد آن به کار رفته است. فشار قبر برای همه یکسان نیست؛ بلکه برخی انسان‌ها اصلاً فشار قبر ندارند، چنان که در برخی روایات آمده است: مؤمنانی که بعضی از اعمال خیر مانند نماز شب، مداومت بر تلاوت برخی از سوره های قرآن یا بعضی از ذکرها و ... داشته باشند، از فشار قبر در امانند؛ فشار قبر در بعضی افراد شدید است و کیفر اعمالشان محسوب می‌شود و برای گروهی دیگر خفیف‌تر و به منزله کفاره گناهان و جبران کوتاهی‌هاست.

پاسخ گویی به نکیر و منکر

پاسخ گویی در شب اول قبر به دو فرشته نکیر و منکر نیز از مسلمات است که تردیدی در آن نیست. طبق روایات مطرح شده در این زمینه، برای اینکه نکیر و منکر در شب اول قبر با انسان مهربان شوند و ترس از آن دو فرشته از انسان دور شود، هر کس ۹ روز از ماه شعبان را روزه بگیرد، این دو فرشته در هنگام سؤال قبر با او مهربان می‌شوند. امام باقر علیه‌السلام در مورد فضایل شب زنده داری در شب بیست و سوم ماه مبارک رمضان و خواندن صد رکعت نماز در آن شب فرموده است: «و ۱۷۱؛ خدا ترس نکیر و منکر را از او برطرف می‌کند». همچنین در روایتی آمده است که تلقین میت موجب می‌شود که نکیر و منکر از سؤال قبر صرف نظر کنند. بعضی از کارها مایه فشار قبر است و برخی دیگر از فشار قبر می‌کاهند. اموری که باعث فشار قبر می‌شوند، عبارتند از: ۱- تباہ کردن نعمت است ۲- بداخلاقی با خانواده ۳- نمایی و سخن چینی، ۴- مراقبت نکردن از آلودگی بدن به قطره های بول (ادرار) ۵- دوری جستن از اهل و عیال است:

چیزهایی نیز که فشار قبر را کم می‌کنند، عبارتند از:

۱- خواندن نماز شب ۲- هفتاد بار استغفرالله گفتن، ۳- خواندن سوره ۱۷۱؛ تکاثر» هنگام خوابیدن، ۴- خواندن سوره ۱۷۱؛ نساء» در روز جمعه و ۵- خواندن سوره ۱۷۱؛ ن و القلم» در نماز واجب و مستحب.